

مدافعان بی سنگر

پدافند هوایی در هشت سال دفاع مقدس به روایت مطبوعات جهان

جلد اول: سال ۱۳۵۹

بدیدآورندگان: مجتبی نیک رهی، مهتاب غفوری

سرشناسه: نیک رهی، مجتبی، ۱۳۶۵
عنوان و نام پدیدآوردندگان: مدافعان بی سگر (پدافند هوایی در هشت سال دفاع مقدس به روایت مطبوعات جهان) - جلد اول:
رویدادهای سال ۱۳۵۹ / نیک رهی، مجتبی، ۱۳۶۵، غفوری، مهتاب، ۱۳۶۷

ویراستار: احمدی پور، میثم ۱۳۶۴

وضعیت ویراست: اول

مشخصات نشر: تهران: قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص)، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۲۵۸ صفحه، مصور،

شابک دوره: ۷-۵۰-۸۳۱۸-۶۰۰-۹۷۸

شابک: ۴-۵۱-۸۳۱۸-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

عنوان اصلی:

موضوع: ایران - ارتش - نیک رهی

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات هوایی ایران

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات هوایی عراق

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- پوشش مطبوعاتی

شناسه افزوده: غفوری، مهتاب، ۱۳۶۷

شناسه افزوده: احمدی پور، میثم، ۱۳۶۴

شناسه افزوده: تهران: ارتش. قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص)

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ م ۴ ن ۹ / ۱۶۰۶ SD

رده‌بنده دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۴۵۸۴۶

مدافعان بی سگر

عنوان: مدافعان بی سگر (پدافند هوایی در هشت سال دفاع مقدس به روایت مطبوعات جهان) - جلد اول:
رویدادهای سال ۱۳۵۹

پدیدآوردندگان: مجتبی نیک رهی، مهتاب غفوری

ویراستار: میثم احمدی پور

طراح جلد و صفحه‌آرا: هیمین خالندی

ناظر نشر: سید محمد رضا عمادی سرخی

مدیر برنامه‌ریزی: مرتضی فرج‌خدا

ناشر: قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص) آجا

شابک: ۴-۵۱-۸۳۱۸-۶۰۰-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، بزرگراه بسیج، بلوار هجرت، ستاد قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص) آجا

تلفن: ۰۲۱)۳۳۲۴۰۴۶۸ (دورنگار: ۰۲۱)۳۳۲۴۰۴۶۹

کلیه حقوق این اثر به انتشارات قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص) آجا تعلق دارد*

فهرست مطالب

۱.....	مقدمه
۷.....	اعلام جنگ میان ایران و عراق
۱۳.....	بغداد : حمله به ۲۵ پایگاه و اعلام بسیج عمومی
۱۸.....	حملات هوایی و بمباران شهرها
۲۲.....	ادامه‌ی درگیری‌های سنگین میان ایران و عراق
۲۶.....	آتش سوزش شدید در آبادان
۲۹.....	حملات عراق جمهوری اسلامی خمینی را تا پرتگاه پیش می‌برد
۳۳.....	بمباران فرودگاه‌های عراق توسط ایران با تشدید تازه‌ی درگیری‌ها
۳۷.....	محاصره آبادان و خرمشهر از سوی نیروهای عراق
۳۹.....	هدف بعدی عراق کجاست؟
۴۳.....	تکذیب ادعای پیروزی عراق توسط ایران
۴۶.....	هجوم جت‌های عراقی به ایران
۵۰.....	جنگ آشکار پس از بمباران ایران
۵۳.....	بمباران جزیره خارک
۵۷.....	جنگ مرزی
۵۹.....	ارتش‌های ایران و عراق
۶۲.....	دومین جلسه‌ی بنی صدر و رجایی
۶۴.....	تداوم درگیری‌های مرزی ایران و عراق در نواحی مرزی مورد اختلاف
۶۷.....	درهم کوبیدن مرز عراق توسط هواپیماهای ایرانی

۷۰.....	«حملات هوایی ایران و عراق به شهرها و تأسیسات نفتی»
۷۲.....	انفعال عراق و ایران جنگ خلیج فارس را به رکود کشانده است
۷۶.....	تهران در شب همچون شهر ارواح در خاموشی به نظر می‌رسد
۷۹.....	حمله هوایی علیه غرب تهران
۸۲.....	بیانیه‌های نظامی
۸۵.....	بیانیه‌های نظامی
۸۸.....	روز " حمله به نفت " در جنگ ایران و عراق
۹۳.....	حمایت سعودی از بغداد
۹۶.....	بیانیه‌های نظامی
۹۹.....	جنگ در بیانیه‌های نظامی
۱۰۲.....	شهر نفتی مانع حملات عراق
۱۰۵.....	عدم نگرانی کسانی که حمام آفتاب می‌گیرند از حملات هوایی
۱۰۹.....	تداوم شدید جنگ در شهر بندری [خرمشهر]
۱۱۴.....	فروکش نکردن خشم‌ها
۱۱۸.....	جبهه‌های جنگنده‌ی ایران، بی‌رقیب در نبرد هوایی
۱۲۱.....	رهبر عراق خواستار مذاکره‌ی ایران جهت حل و فصل جنگ شد
۱۲۴.....	تداوم جنگ ایران و عراق
۱۲۶.....	پایان نخستین ماه جنگ ایران و عراق
۱۳۰.....	جنگ در مناطق نفتی [گزارش ویژه]
۱۳۹.....	درگیری هوایی دو طرف بر سر آبادان همزمان با شعله‌ور شدن جنگ خلیج فارس

۱۴۲	لغو آتش‌بس و مقصر دانستن ایران از جانب عراق
۱۴۸	تجمع نیروهای دو طرف برای نبرد
۱۵۱	کمک‌های بیشتر اردن به عراق
۱۵۵	عهد [امام] خمینی در مورد عقب راندن عراقی‌ها به وسیله‌ی مردم ایران و تنبیه رژیم جنایتکار صدام حسین
۱۵۹	شدت دادن عراق به جنگ و گفتن این امر که ایران پیشنهاد آتش‌بس را ندیده گرفته
۱۶۴	تصرف بند خرم‌شهر
۱۷۰	ایران هشتم را با خود به سازمان ملل می‌برد
۱۷۵	حملات هوایی ایران در هشت شهر عراق
۱۷۹	تنگ شدن محاصره‌ی آبادان با وسعتی برای یک نبرد جدی
۱۸۳	جنگ ایران و عراق در یک نگاه
۱۸۵	حضور کودکان ایرانی در خط مقدم
۱۸۸	تدارکات اساسی مرحله‌ی بعدی در جنگ
۱۹۲	ادعای عراق مبنی بر کسب پیروزی‌هایی در جنگ
۱۹۴	ادعای ایران مبنی بر شکست متجاوزین عراق
۱۹۶	هشدار بغداد به آمریکا در مورد تسلیح ایران
۲۰۰	حمله‌ی هوایی شبانه عراق به آبادان
۲۰۲	افزایش حملات هوایی در جنگ خلیج [فارس]
۲۰۵	کشته شدن یک صد عراقی در حمله‌ی بمب‌افکن‌های ایرانی
۲۰۷	تجمع عراقی‌ها برای حمله‌ی نهایی به آبادان

۲۱۰.....	پیشروی گسترده
۲۱۲.....	ادعای ایران در مورد حملات سربازانش به عراق
۲۱۵.....	تحولات سیاسی و نظامی مهم در جنگ
۲۱۹.....	ایران در جنگ، تقریباً قدرتمند
۲۲۲.....	بنی صدر : ایران در فکر حمله است
۲۲۵.....	گلوله باران آدان، توسط عراق، توقف پیشروی ایران
۲۲۸.....	نیروهای هوایی جنگ خلیج [فارس] به حملات زمینی مشغول اند
۲۳۰.....	به نظر می‌رسد جدی ایران عراق در زمین و هوا گسترش یافته است
۲۳۳.....	ایرانیان ضد حمله خود علیه نیروهای عراقی را آغاز کردند
۲۳۵.....	ادعای عراق در مورد هشت کشته
۲۳۷.....	بغداد : تأثیر جنگ فرسایشی بر دو طرف
۲۴۱.....	ادامه ی حملات ایران
۲۴۳.....	اولین ادعای ایران مبنی بر تصرف خاک عراق
۲۴۶.....	وارد شدن خسارات عمده به لوله‌های نفت و گاز ایران
۲۴۹.....	فهرست منابع

مقدمه

وجود کشوری به نام ایران اسلامی با وضعیت سوق الجیشی خاص، متکی به قدرت لایزال الهی و رای مردمی داشتن نظام حکومت اسلامی، با ویژگی های استقلال سیاسی و اقتصادی و اهداف و آرمان های پاک و مقدس (عدالت خواهی، کفرستیزی، استقلال خواهی و دفاع از مشروعیت مبارزات حق طلبانه)، همواره با منافع قدرت های دنیای مادی در تضاد بوده، تهدید مداوم و مستمر آن در ابعاد مختلف هر روزه وجود داشته و خواهد داشت.

با عنایت خاص پروردگار و پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در سایه هدایت های رهبر کبیر و بنیانگذار انقلاب اسلامی، قانون اساسی ج.ا.ا تدوین و بر اساس اصل ۱۴۳ قانون مذکور، آئین جمهوری اسلامی ایران پاسداری از استقلال و تمامیت ارضی و نظام ج.ا.ا کشور را بر عهده دارد.

اختلافات مرزی ایران با کشور همسایه خلیج عراق، سابقه ای طولانی دارد که به طور مختصر به آن اشاره ای می نمایم:

نخستین بار در سال ۱۲۵۳ هجری قمری والی عراق به خرمشهر حمله کرد و از آن پس گاه و بیگاه در برابر تجاوزات طرفین عهدنامه هایی به امضا می رسید.

در سال ۱۲۶۶ هجری قمری عهدنامه ی ارض روم، در سال ۱۲۶۹ هجری قمری پروتکل تهران و در سال ۱۳۳۱

هجری قمری پروتکل استامبول در مورد اختلاف های مرزی دو کشور مطرح گردید.

بار دیگر در سال ۱۹۳۵

میلادی ایران و عراق در جامعه ملل مطرح شد که منجر به عهدنامه ی مرزی ۱۳۱۶ هجری شمسی (۱۹۳۷ میلادی) گردید.

به دنبال الغای این عهدنامه در سال ۱۳۴۸ عهدنامه ای بدین شرح فی مابین دو کشور به امضا رسید:

۱ - مرزهای زمینی خود را بر اساس پروتکل استامبول مورخ ۱۹۱۳ و صورت جلسه های تعیین مرز مورخ ۱۹۱۴ تعیین کنند.

۲ - مرزهای آبی خود را بر اساس خط تالوگ تعیین کنند.

۳ - دو کشور متعهد شوند که در مرزهای خود کنترل دقیق و موثر به منظور قطع هر گونه حمله و نفوذ که جنبه ی خرابکارانه از هر سو داشته باشد اعمال کنند.

۴ - توافقی شده که مقررات فوق عواملی جهت یک راه حل کلی هستند و نقص هر یک از موارد مذکور هیچ توافقی الجزیره است.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در صدام حسین برای رسیدن به اهداف توسعه طلبانه ی خود با این تصور که می تواند با قدرت ناشی از سقوط شاه در منطقه ی خلیج فارس را پر کند و نقش رهبری اعراب را به بهانه ی دفاع و گسترش آرمان های ناسیونالیسم عرب احراز کند به اقدامات و صحنه سازی های دیپلماتیک پرداخت تا زمینه ای برای به دست آوردن عنوان قدرت برتر منطقه برای خود فراهم کند.

از نظر تبلیغاتی نیز عراق شهرهای اهواز را الاحواز و خرمشهر را محمره آبادان را عبادان و هویزه را حویزه و

سوسنگرد را خفاجیه و بالاخره خوزستان را عربستان نامگذاری کرد. در همین رابطه در نشریه ی ژون افریک

تاریخ ۹ ژوئن ۱۹۸۲ در خصوص اقدامات صدام در مورد لغو عهدنامه ۱۹۷۵ و آغاز جنگ تحمیلی علیه ایران مقاله ای منتشر گردید که با بیان اهم مطالب آن به تاریخچه ی مختصر روابط دو کشور ایران و عراق خاتمه داده شد:

۱ - روز ۵ اوت ۱۹۸۰ صدام با برخی از سران منطقه در شهر طائف ملاقات کرد. از لحاظ تئوری هدف این دیدارتقویت همکاری بین آن ها و حصول توافق درباره ی یک استراتژی برای مقابله با ضمیمه کردن بیت المقدس بهاسرائیل بود ولی در واقع مبارزه علیه ایران هدف اصلی این ملاقات بود.

۲ - طی این ملاقات طرفین ضمن تجزیه و تحلیل شرایط و اوضاع و احوال ایران و این که ایران با مخالفت های

متعدد و مداخلات ناشی از گروگان گیری کارمندان سفارت آمریکا روبه رو بود به این نتیجه رسیدند که عاثرها در سواحل خلیج فارس خود را برای شکست دادن رژیم ایران آماده کنند.

۳ - تماس هایی که صدام به مخالفان ایران برقرار کرده بود او را به این نتیجه رساند که به محض شروع جنگ این نظام از هم خواهد پاشید. لذا در ۲۲ سپتامبر صدام به ارتش خود فرمان هجوم به ایران را صادر کرد.

در روز ۳۱ شهریور ۵۹ هواپیماهای عراق عافگیرانه و با تقلید از حمله نیروی هوایی اسرائیل علیه مصر در جنگ شش روزه، اقدام به ترض نموده و برای فلج کردن نیروی هوایی ایران، پایگاههای این نیرو را در چند نقطه بمباران می کنند.

استعداد نیروی هوایی عراق در شروع حمله به ایران عبارت است از:

۶۰۷ هواپیمای شکاری و بمب افکن

۱۶۹ فروند انواع بالگرد

۷۷۵ دستگاه پرتابگر موشک های زمین به هوا شامل:

سام ۲، سام ۳، سام ۶ و رولند

۷۱۳ عراده انواع توپ های پدافند هوایی

۱۱۶ دستگاه رادارهای اخطار اولیه، ارتفاع یاب و کنترل آتش

که در جنگ هشت ساله تحمیلی بر این تجهیزات چندین نوبت افزوده شد.

رزمندگان بی سنگر پدافند هوایی قبل از شروع جنگ تحمیلی علیه کشورمان فقط وظیفه استقرار و محافظت از پایگاه های شکاری نیروی هوایی را به عهده داشت و سامانه های پدافند هوایی در این مقطع از زمان فقط در اطراف این پایگاه ها مستقر بوده و وظیفه دفاع از همین پایگاهها را به عهده داشتند.

پدافند هوایی در دوران ارزشمند دفاع مقدس تجربیات بسیار خوبی را کسب کرد، به طوری که فقط در عملیات «فتح المبین» ۲۷ فروند و عملیات والفجر هشت ۸۰ هواپیمای جنگنده دشمن یعنی را سرنگون کرد.

در همین دوران، عملیات آفندی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به شایستگی از سوی ادارهای پدافند هوایی کنترل شد و در یک فضای جنگ، خون و آتش، ارتباطات تاکتیکی، سامانه های «هاگ تاکتیکی» در بندر امام خمینی (ره) نیز بدون کمترین آسیبی بخوبی و شایستگی هدایت و کنترل شدند.

سامانه های پدافند هوایی در دوران دفاع مقدس از جمله در عملیات والفجر ۸ که در بیستم بهمن ماه سال ۱۳۶۴ اتفاق افتاد، توانست طی ۱۵ تا ۲۰ روز بالغ بر ۸۰ فروند پرنده متجاوز عراقی را سرنگون کند که جزء یکی از اقدامات کم نظیر پدافند هوایی در دنیا است.

این اقدام پدافند هوایی ارتش در سرنگونی شمار بسیاری از هواپیماهای دشمن یعنی که در نوبه خود کم نظیر است، منجر به آزاد سازی «فارس» شد، البته عملیات پدافند هوایی در کنار سایر عملیات های نیروی هوایی، نیروی زمینی، بسیج، سپاه و نیروی دریایی رخ داده بود.

این رشادت های رزمندگان پدافند هوایی موجب شد تا امام خمینی (ره) آنان را بسیجیان نیروی هوایی خطاب نماید.

این مجموعه که تحت عنوان مدافعان بی سنگر توسط آقای مجتبی نیک رهی و سرکار خانم غفوری به رشته تحریر درآمده به بررسی نقش پدافند هوایی در هشت

سال دفاع مقدس از نگاه مطبوعات جهان می پردازد امید است که در نظر خوانندگان
ارجمند مفید واقع شود.

رئیس مرکز مطالعات راهبردی قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص)

ارتش جمهوری اسلامی ایران

سرهنگ مرتضی فرج خدا

www.ketab.ir